

Obsah

I. TRINÁCTÉ STOLETÍ DRUHOU EPOCHOU V DEJINÁCH NÁRODA	11
<i>Zpětný pohled na období družinné. - Hlavní fakta první periody českých dějin: sjednocení slovanských kmenů, příchod křesťanství. - Jak se jeví český národ a stát v období družinném. - Anachronistické pojetí českého stádu u historiků. - Legenda o věčném sedlákovci.</i>	
II. VLIV PENĚŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ NA VZNIK SPOLEČENSKÝCH TRÍD	24
<i>Kovový peníz v době Kosmově. - Vliv hospodářství peněžního na poměry sociální. - Peníz zvyšuje zájem o půdu. - Tak zvané právo české a německé (emfyteutické, purkrechtní, lesní, zákupné, feudální) - lán. - Názory na vznik poddanství.</i>	
III. CÍRKEV A FEUDALISMUS	35
<i>Náboženství je též ideologií společenských řádů. - Pohanské slovanské řády podporány vírou, že jsou odkazem předků. - Křesťanství přináší antické názory na stát a společnost. - Ústupky řádům pohanským. - Církev se aristokratizuje.</i>	
IV. K HISTORII VZNIKU MĚST	41
<i>Neshody v otázce vzniku měst: plynou z nestejně definice města. - Výklad Honri Pirena. - Města vznikají všude, kde větší populace a vyšší kultura. - Statistický přehled vzniku českých měst. - Neurčitost názvu locanus, měšťan. - Wintrova statická charakteristika města. - Typické rusy města přibývají pozvolna.</i>	
V. MĚŠTANĚ, LIDÉ MÍRU	51
<i>Vliv měst na státní úkoly. - Město vytváří nové formy společenského soužití. - Ostrými prostředky se vštěpuje úcta k osobě a majetku. - Hospodářský život měst vynucuje si větší bezpečnost v zemi. - Privilegium Václava II. městům z roku 1285. - Sdružování měst na obranu.</i>	
VI. STÁT A NÁROD PŘI ZÁNIKU NÁRODNÍ DYNASTIE	60
<i>Změna charakteru panovníka v 13. století. - Vladařské metody Václava I., Přemysla Otakara II. a Václava II. - Spory o osobní vlastnosti Přemysla II.</i>	

VII. MĚSTA A ČESKÁ NÁRODNOST	80
<i>Bitva na Moravském poli škodou Čechů či Němců? - Kniha J. V. Šimáka o německé kolonizaci. - Německý živel téměř ve všech městech, ale tenkou vrstvou vládnoucí. - Písemné prameny zachovaly paměť jen na vrstvu vládnoucí. - Český živel ve městech jako pracující třída. - Zemědělský ráz měst. - Tvrdé kořeny německé kolonizace v pohraničí. - Srážka pražského a kutnohorského německého patriciátu se šlechtou. - Její vliv na národní uvědomění české šlechty.</i>	
VIII. ČESKÝ STÁT A NÁROD V KRONICE DALI-MILOVĚ	90
<i>Neznámý autor české veršované kroniky. - Byl šlechticem nebo knězem ze šlechtického rodu. - Jeho dílo výrazem politického a národnostního vývoje země. - Dalimilovy národnostní anachronismy v líčení českých panovníků. - Straník šlechty zamlčuje její německé sklony v 13. století. - Dalimil uhořel osudné následky germanisace. - Přiznivé následky zvolení lucemburské dynastie pro český národ.</i>	
IX. HOSPODÁŘSKÉ KÖRENY NÁRODNÍHO SEBEVĚDOMÍ	104
<i>Hospodářský rozkvět země základem politické mocí posledních Přemyslovců. - Veliká říše Přemysla II. a Václava II. zvýšily české národní sebevědomí. - Význam pražských grošů. - Města se hospodářsky vzmáhají i za vydatné vlády Janovy. - Růst českého živu ve městech. - Čechové a Němci předávitelé dvou sociálních tříd ve městech. - Tfenice mezi vykořisťujícími a vykořisťovanými. - Horní právo krále Václava o buřičských kovdřích. - První zákazy sdružování pracujících.</i>	
X. VZNIK VENKOVA	115
<i>Obyvatelé vesnic ve 12. století. - Nejstarší soupis obyvatel české vesnice. - Slovanská jména osobní zvolna ustupují jménům křesťanským. - Vznik venkova. - Půda zdrojem peněžité renty. - Zápisy o povinnostech poddaných zárodkem pozemkových knih.</i>	
XI. VESNICE V ZRCADLE DESK ZEMSKÝCH	126
<i>Desky zemské výrazem nové státní formy. - Vznik desk zemských. - Jejich epochální význam pro národ a stát. - Zabezpečují vlastnictví. - Upevňují soudní</i>	

	<i>fád. - Omezují krevní mstu. - Vesnické obyvatelstvo v soudních zápisech z roku 1318. - Soudní spory obyvatelů osady Ládice. - Hospodářské rozdíly ve vesnickém obyvatelstvu doby předhusitské.</i>	
XII.	NÁRODNÍ SPOLEČNOST V DOBĚ KARLOVĚ	139
	<i>Politické i společenské ideje se stěhují. - Vliv francouzské a italské kultury na krále Karla. - Nový typ panovníka. - Karlův Majestát jako výraz změněných poměrů společenských a politických. - Mensa a justitia. - Péče o bezpečnost a blahobyt. - Náklad na státní správu stále výhradní věcí panovníka. - Rostoucí výdaje na správu příčinou trvalé finanční tísně králů. - Majestát o královských městech a hradech. - Řád zemského práva o stavu městském. - Měšťan chlapem jako sedlák. - Uznání pravomoci šlechty nad poddanými. - Zákaz mrzačení poddaných. - Zákonitá úprava poměru vrchnosti a sedláka pokrokem. - Význam měst v poválečném vývoji národů.</i>	
XIII.	DEMOKRATICKÉ PRVKY V MĚSTSKÉM ŽRZENÍ	152
	<i>Vzrůst společenských tříd s politickými právy postupem k demokracii. - Demokracie roste zdokonalením správy. - Zde hlavní zásluha měst. - Soudsedství. - Sv. Tomáš ideologem středověkého města. - Tři fáze vývoje městské správy. - Družinné přestitky ve správě měst. - Městský rychtář. - Královský podkomoří. - Šlechtomanie. - Město prosazuje zásadu teritoriality proti personalitě. - Německé právo. - Usedlost městské správy. - Stejně povinnosti.</i>	
XIV.	MĚSTSKÉ CECHY A FEUDÁLNÍ ROZVRSTVENÍ	161
	<i>Spory o vznik cechů. - Částečně zaviněny nestejnou definicí. - Odpor proti cechům. - Cechy přirozenou etapou městské společnosti. - Hospodářská tíseň hlavní pobídkou ke sdružení. - Dva listy pražských krejčí. - Černá smrt a vládní zákazy cechů. - Král Karel proti cechům v Německu i v českých zemích. - Cechy v říšsko-německých městech proti příjímání řemeslníků slovanské národnosti. - Kniha města Brna o Karlově zákonu cechů. - Protiněmecký pamflet o ceších. - Revolty řemeslníků. - Spolky se sedláky. - Povstání řemeslníků v západní Evropě.</i>	
XV.	POČEŠTOVÁNÍ NĚMECKÉHO MĚŠTANSTVA	174
	<i>Němci se cítí přistěhovanci. - Neosmělují se zákonem hájit svou državu proti Čechům. - Chabé jejich národní uvědomění. - Patricijské německé rodiny získávají mnoho českých vesnic. - Ocitají se mezi českým živlem. - Usilují o vladycví a počestují se. - Česká jména v německých rodinách. - Karlův Majestát o vladycích.</i>	

XVI. STRUKTURA NÁRODA NA PRAHU HUSITSKÉ REVOLUCE 180

Dva pojmy feudalismu. - Definice šlechty. - Její práva a povinnosti. - Karel vídáne ve shodě se šlechtou. - Trestá se jen její loupežnost a krutost. - Právní památky měřítkem politického i společenského pokroku. - Kniha rožmberská a Ondřeje z Dubé výklad. - Srovnání obou památek. - Názory Ondřeje z Dubé na panský stav. - Křesťanské učení o třech stavech. - Dovolávání se starobylosti řádů přežíkem pohanské ideologie. - Zápas Václava IV. s panskou jednotou. - Pamflet proti vládě Václava IV. - Páni jediným vyhraněným stavem. - Názvy pro tvořící se stav šlechty nižší. - Vnitřní hospodářská rozdrobenost všech stavů.

XVII. PŘED REVOLUCÍ MĚST 194

Soud historiků o Václavovi IV. a panské jednotě. - Aris ofobie dějepisců. - Pa acký o boji krále s pány. - Revoluce zdola? - Husitský převrat revolucí měst. - Významná role českého duchovenstva. - Pokles německého kněžstva. - Dočasné jeho posílení založením univerzity v Praze. - Boje mezi Čechy a Němci na univerzitě budí nacionalismus v českém duchovenstvu. - Kněží vstěpují národní citění všem stavům. - Leták „Dobré říkám o Němcích“. - Autor žádá vypuštění Němců.